

Nina Oliberiusová

Židovský náboženský život v Čechách (se zvláštním zřetelem k Praze) v období od roku 1867 do Mnichovské dohody (z pohledu představitelů českožidovského hnutí)

The Jewish religious life in Bohemia (especially in Prague) since 1867 till the Munich agreement (from the point of view of the members of the Czech-Jewish movement)

Zvolila jsem toto téma práce, jelikož v současné době dochází k obnově židovského náboženského života v českých zemích. Naše židovské obce byly zcela zdecimovány po tragédii *šo 'a*. Mnozí přeživší zde nezůstali a z mnoha různých důvodů odešli po porážce nacistického Německa do Izraele, Spojených států amerických či jiných zemí. Ti, kteří zde setrvali, se snažili o obnovu ŽNO, v mnoha obcích ale k obnově nedošlo, často z prostého důvodu nedostatku členů. Jiné obce obnoveny byly, ale měly jen krátké trvání. Židé byli v hojně míře vystaveni pronásledování komunistickým režimem. Teprve tedy od r. 1989 se ŽNO u nás svobodně rozvíjejí. Považuji tedy za podstatné ukázat židovský náboženský život v Čechách před nástupem totalitních režimů a to, na co může dnešních deset obcí, sdružených do Federace židovských obcí, navázat.

Existuje velké množství historických prací zabývajících se historií židů v Čechách. Pro stručné nastínění situace před sledovaným obdobím jsem čerpala z knihy G. Klemperera o pražském rabinátu, z Ledererovy *Českožidovské otázky*, z Pěkného *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, z knihy W. Iggers *The Jews of Bohemia and Moravia* a mnoha článků a studií. Z modernějších prací vztahujících se k vlastnímu tématu, tedy historii židů v Čechách v 19. a 20. stol. zmiňme práce H. Krejčové, která se věnuje především českožidovskému hnutí, na antisemitismus se zaměřuje M. Frankl ve své *Emancipaci od židů*, na vztahy mezi Čechy, židy a Němci a na sionismus se soustředí K. Čapková, sionismu se věnuje i M. Yegar. V anglicky vydané literatuře se zhodnocením sociálních vazeb mezi židy a nežidy zabývá G. Cohen, vztahy mezi Čechy a Němci a jejich dopad na židy popisuje i H. Kieval a R. Kestenberg-Gladstein. Především každodenní život židů v Čechách od doby Marie Terezie až po Slánského proces v 50. letech 20. stol. nám přibližuje v ukázkách dopisů, vzpomínek, závětí a novinových článků především z německých novin, již zmiňovaná, W. Iggers. Druhá kapitola knihy L. Rotshkirchen *The Jews of Bohemia and Moravia. Facing the Holocaust* se věnuje situaci židů v době 1. republiky. Neocenitelným pomocníkem je i Munelesův *Bibliografický přehled židovské Prahy*. Domnívám se, že je potřebná studie v češtině, která se podrobněji zabývá přímo židovským náboženským životem a prohlubuje znalost této problematiky.